

Gammel svinerace vinder frem

GAMLE HUSDYRRACER: Bestanden af sortbroget landracesvin er vokset over de seneste år, med en stigning fra 130 dyr i 2013 til 395 dyr sidste år. Det viser nye tal fra Landbrugsstyrelsen. I samme periode har der været mere end en fordobling af avlere af sortbroget landrace i Danmark, fra 20 avlere i 2013 til 50 avlere i 2016. Udover fremgang for sortbroget landracesvin viser de seneste tal også fremgang for de fleste gamle kvægracer. For eksempel nåede bestanden af jysk kvæg i 2016 sit højeste niveau siden 1997, hvor bestanden var på omkring 126 dyr. I 2016 var bestanden på 988 dyr. Fremgang er der også at spore for dansk landraceged, der i 2005 havde en bestand på 400, og i 2016 en bestand på 1379 dyr. Derimod ses der hos en række andre gamle husdyrracer, blandt andet landracefår og hvidhovedet marskfår, en lille tilbagegang fra 2015-2016, og samlet set er langt de fleste gamle husdyrracer stadig truede af udryddelse.

Flere fodringer giver færre dødfødte grise

SVIN: Hvis soen bliver tilbudt foder mindst tre gange i døgnnet eller mere, vil hun kvittere med kortere faringslængde, flere levendefødte og sandsynligvis også mere livskraftige grise. Så klar er konklusionen på en ny undersøgelse udført af forskere ved Institut for Husdyrvidenskab, Aarhus Universitet. Resultaterne viser, at søers faringslængde stiger i takt med den tid, der går fra soens seneste fodring og frem til faringen går i gang. I undersøgelsen lykkedes det at opnå hurtigere faringer (3,7 timer) og færre dødfødte grise (3,3 pct.), når søer fik foder inden for de sidste tre timer, inden faringen begyndte.

Naturtilstanden i Tversted Å er løftet markant på to år

Hvis man går med drømmen om at gøre en forskel for naturen i sit nærområde, er en af mulighederne at starte en naturplejeforening. Det har Søren Pedersen fra Bindlev i Vendsyssel gjort, og hans råd er simpelt: Gør det!

NATURPLEJE

AF JULIE ROHDE

I januar 2015 stiftede Søren Pedersen sammen med et par venner Tannisbugt Natur- og Vandplejeforening med det formål at forbedre naturtilstanden i og omkring Tversted Å. På dette tidspunkt havde Tversted Å en af de absolut ringeste naturtilstande i hele Hjørring Kommune. Vandløbet var vokset til i pindsvineknop og tagrør og henlå mange steder som en simpel afvandingskanal for de omkringliggende marker. Netop vandløbets ringe tilstand var en af årsagerne til, at det var hér, vennerne ville koncentrere deres arbejdsindsats, forklarer Søren Pedersen:

- Vi har ikke gjort det nemt for os selv ved at vælge det ringeste vandløb i området. På den anden side har det heller ikke været særligt svært, for når man gør tingene ordentligt, så tager det ikke ret lang tid at opnå resultater. Det er først, hvis man begynder at gå på kompromis, at problemerne opstår.

Søren Pedersen havde fået den idé, at han ville have stoppet udsætning af ørreder i åen og i stedet se, om man kunne få ørrederne til at komme til Tversted Å af sig selv.

- Der var aldrig, så længe man har undersøgt den slags, fundet naturlig yngel i Tversted Å. Ørreden er udpeget som naturindikator og siger noget om, hvordan naturen har det derude. Men de eneste fisk man fandt i åen dengang, var nogen, som var blevet sat ud.

For at stoppe udsættelse af ørreder, skulle den nyoprettede forening have tilladelse af DTU Aqua, og den telefonopringning husker Søren Pedersen med et smil på læben.

- Jeg ringede jo ned til Jan Nielsen, som er fiskeplejekonsulent ved DTU Aqua, og fremlagde min plan: Jeg vil gerne stoppe med udsætning og arbejde med gydebanker i stedet. Hvad siger I til det? Og så blev der bare helt stille i den anden ende af røret. Det spørgsmål havde de aldrig fået før.

Men DTU Aqua var klar på at give foreningen chancen for at prøve no-

Søren Pedersen og Jan Nielsen (DTU Aqua) foretager bestandsanalyse mens Bo Skelmose filmer til dokumentar om foreningens arbejde. Foto: Britt Mejer Christensen.

get nyt, og det er de glade for i dag. En undersøgelse af gydebankerne i sommeren 2017 viste nemlig imponerende resultater.

- Nogle steder fangede vi fem naturlige yngel pr. meter vandløb. Det var beviset for, at det virker, og hvor hurtigt man faktisk kan få naturlig yngel. Vi har været i gang i to gydesæsoner, og vi har allerede den bedste gydebanke i Hjørring Kommune og den femtebedste i hele Vendsyssel.

Naturpleje hjælper landmænd

Søren Pedersen fortæller, at ikke blot er naturtilstanden nu meget bedre i Tversted Å, arbejdet har også betydet, at åen kan transportere mere vand end før.

- Man kan godt sammenligne sådan et vandløb med den natur, der er over vandet. Hvis du har et pænt naturstykke med masser af spændende urter, og du begynder at slå det med plæneklipperen med jævne mellemrum, så er det til sidst kun græs, der kan overleve dér. Det samme sker i vandløbene, når man skærer grøden. Til sidst er det kun pindsvineknop, der kan overleve, og de gror så stærkt, at man i princippet kunne slå grøden en gang om ugen.

Foreningen valgte en anden fremgangsmåde, hvor pindsvineknop fjernes med hænderne, så rødderne trækkes med op. Derefter plantede de ægte vandplanter, som vandranunkel og vandstjerne.

- De ægte vandplanter danner nogle store flotte puder, hvor vandet løber langsommere, men når tagrør og pindsvineknop er væk, får vandløbet også en bredere profil, som faktisk kan transportere mere vand - også væk fra landbrugsjorderne.

I løbet af de to år, hvor projektet har været i gang, har de tilstødende landmænd fået væsentlig bedre afvanding af deres jorde, fortæller Søren Pedersen.

- De troede nok ikke på det i starten, men indvilligede i at lade os prøve, og nu er de glade for projektet.

Foreningens junior-medlemmer deltager også i naturplejen. Her hjælper Emma-Kirstine, Bastian og Anna med at lave en gydebanke. Foto: Britt Mejer Christensen.